

wilbe være behageligt at have flere Penge, end han omtrent brugte, men jeg kan dog ikke indsee, hvorfor det skulde være ham eller hans eventuelle Eftermand ubehageligt at have flere Penge paa denne Gonto, end han behøvede, da Sligt jo er Tilfældet paa flere andre Gonti. Naar der her voteres runde Summer til Konsters og Videnskabers Fremme eller til Bygningers Opførelse, saa er jo Ministeriet ingenlunde tvunget til at bruge det hele Beløb. Men hvorfra tages Beløbet til Bondehøiskolerne? det tages fra Sorø Akademies Overskud. Den ærede Minister veed jo ikke, hvor stort dette Overskud bliver, og han maa jo i ethvert Tilfælde opbevare det, thi Sorø Akademis Kasse forterer jo under ham. Det er overhovedet ganske besynderligt og ganske særegent med Hensyn til denne Bevillingspost, at Cultusministeren eller Cultusministrene — jeg tager ogsaa de foregaaende med — aldrig have kunnet finde paa at stille nogen Begjæring i denne Retning, hvorimod vi ofte have fundet Summer bragte i Forslag af Ministrene, og som oftest meget store, til det lærde Undervisningsvæsen, eller i alt Fald til det højere Undervisningsvæsen. Med Hensyn til dette have Ministeriets Embedsmænd og de Embedsmænd, der fortere under det, aldrig manglet Opfindelsesøve; der kunne de altid see, at der er Mangler tilstede, der behøver man snart Et, snart et Andet, og saaledes er det gaaet Ar ud og Ar ind, men, naar Talen er om Bondehøiskolerne, har man intet Behov, uagtet man vel ikke er imod disse Anstalter, saaledes som da de begyndte — det er ikke mere end 4 à 5 Ar siden — da viste hele den officielle Verden eller Embedsstanden, og saa den Deel deraf, der havde med Undervisningsvæsenet at bestille, baade activ og passiv Modstand imod de begyndende Folkehøskoler. Naar de Mænd, som dengang med overordentlig Opoffrelse stiftede de første Skoler, henvendte sig til Geistligheden, som var den, hos hvem de naturligen nærmest søgte Hjælp, saa mødte de, istedetfor Hjælp, enten en bestemt Modstand eller Afvisning, og en saadan „officiel“ Modstand har ogsaa Forslag om Hjælp til Bondehøiskoler mødt her i Salen. Først dengang, da den første Bevilling var voteret her, begyndte

Modstanden at svinde, saa saa man ude omkring i Landet, at Geistligheden indfandt sig paa disse Anstalter; nu havde de engang faaet et Slags Anerkjendelse fra Ministeriets Side efter den Correspondance, der havde fundet Sted om disse Indretninger, og nu betragtedes de halvt om halvt som Noget, der henhørte til Embedsvæsenet. Men, om Modstanden nu end er vegen noget tilbage, saa behandles dog disse Anstalter med stor Fornemhed og oversees af de Folk, som henregne sig til de lærde og til Embedsstanden; men derfor er det naturlige Sted at bringe deres Krav frem paa her i Thinget. Naar der her kommer Mænd sammen, som for en stor Deel ere valgte af Almuesfolk, saa mener jeg, at der let dannes sig en Opinion mellem disse Mænd om, hvad saadanne Anstalter have virket. Vi komme ikke her, som den ærede Ordfører i sit Foredrag før svingerede, og sige: Hvad kan det skade, at disse Anstalter faa 5000 Rd. mere, nei, vi komme her og sige: Disse Anstalter gavne, og derfor bringe vi et saadant Tilskud i Forslag, men vi lade Raadigheden over Anvendelsen deraf blive som hidtil. Den ærede Ordfører troer jeg virkelig — han maa undskylde mig, at jeg siger det ligesvem, — er aldeles ubekjendt med disse Indretninger; dersom han kjendte dem, saa troer jeg umuligt, at han kunde have gjort de Indvendinger imod dem, han gjorde. Han støttede en af sine Indvendinger paa Navnet „Bondehøiskoler“; det var en Misforstaaelse at kalde dem saaledes, sagde han, fordi der bibragtes i disse Anstalter Kundskaber, der vare beregnede paa Andre end den agerdyrkende Befolkning, og som kunde være til Nytte for alle Stænder. Men, dersom han kjendte Noget til Forholdene, saa vilde han vide, at disse Skoler ikke alle kaldes „Bondehøiskoler“, men at det er et Udtryk, der er blevet staaende i Finantsloven, fra det første Forslag i denne Sag fremkom, og senere ikke er blevet forandret. Der er saadanne Anstalter, som bære andre Navne, f. Ex. „Folkehøskoler“, og enten man i disse bibringer Kundskaber, der ere gavnlige og anvendelige for alle Stænder, eller man indskrænker dem til saadanne, der specielt angaa den agerdyrkende Befolkning, kan vistnok i og for sig være temmelig ligegyldigt; men det er